



KOMPETANSETILSKUDD TIL BÆREKRAFTIG BOLIG- OG BYGGKVALITET

2014



Innvilgede søknader 2014 - Miljø og energi

MILJØ OG ENERGI			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Aktivhus entreprenør AS	Naturlig ventilasjon i Aktivhus, Hurdal økolandsby. Målinger av inneklimatefaktorer. Fukt i konstruksjoner	<p>Prosjektet skal etterprøve og dokumentere energibruk, inneklimate og luftkvalitet i nye boliger med naturlig ventilasjon. Boligene har klimaskjerm bedre enn lavenergihus kl.1. Det skal gjennomføres målinger i inneluft relatert til bruksmønster, årstider og lokalklima.</p> <p>Målingene vil gi kunnskap om nødvendig luftskifte og detaljert kobling til energibruk. Dette knyttes også til beregninger og målinger av fukt i diffusjonsåpne konstruksjoner. Prosjektet vil gjennomføres i flere sammenlignbare hus og situasjoner. Det er planlagt et samarbeid med NTNU (både byggfysikk og ventilasjon) om måleprogram og analyser.</p>	450 000
Alta kommune	Lokal og regional kompetanseheving i forbindelse med "Byggeløfte" - et samarbeidsprosjekt med Alta VGS om bygging av passivhus	Prosjektet bygger på Blakstadmodellen. Alta VGS og Alta kommune har inngått en intensjonsavtale der målet er å utvikle kompetanse lokalt og regionalt ift framtidige byggetekniske standarder, det skal bygges inntil 3 boenheter og 1 tjenesteenhet med universell utforming og passivhus- eller lavenergistandard. Prosjektet skal være med på å realisere vedtatte tiltak om å øke boligtilgangen for voksne personer med utfordringer innenfor rus og psykiatri.	295 000
Annelise Chapman - Chapman Konsult	Det grønne huset - Brukerdokumentasjon av helhetlige miljøtiltak i et bolighus	<p>Prosjektet skal beskrive helhetlige miljøtiltak i et privat bolighus ('Det Grønne Huset') i en brukerorientert sammenheng, og dreier seg om hele utviklingsprosessen fra planlegging og ambisjoner til miljø-, bo- og livskvalitet i bygget. Boligen varmes opp med en kombinasjon av solfanger og vedovn med vannkappe, og det er naturlig ventilasjon.</p> <p>Energibruk, inneklimate og luftkvalitet måles og dokumenteres gjennom langtidsmålinger av relevante miljø-, klima- og værparametere. Et samarbeid med Sintef er planlagt for målinger og analyse. Prosjektet skal formidles i form av bok og foredragsmateriale, samt via fagfora. Prosjektet er forankret i Herøy kommune og byggebransjen. Prosjektet skal inn i NAL ECOBOX.</p>	300 000
Bolig Enøk AS	Kurs i oppgradering av borettslag og sameier	<p>Det skal utvikles to kursopplegg; ett kurs for styret i borettslag og sameier, og ett kurs for håndverkere og entreprenører som har borettslag og sameier som målgruppe. Kursene skal gi økt kunnskap før det tas beslutninger om oppgradering. Det skal lages to kompendium, og som en del av kursmaterialet vil det også bli utarbeidet en veileder.</p> <p>Et av delprosjektene består av SINTEFs evaluering av Myhreengaprojektet i forhold til EPC for å gi bedre underlag for å gjøre EPC til tema i kursene rettet mot borettslag og boligsameier. Resultatene fra denne evalueringa skal også presenteres i en egen rapport.</p>	450 000

MILJØ OG ENERGI			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Bolig Enøk v/Ruben Haneberg og Jostein Marken-Mjølnærød	Passivhus i Flekkefjord og Halden til læring og informasjon	<p>Det skal bygges to passivhus etter NS3700 i Halden og Flekkefjord. I de to eneboligene skal man prøve ut nye løsninger for fornybar energi og ventilasjon, og husene vil bli instrumentert opp for læring.</p> <p>Nettsiden www.gronnlinje.no skal få en egen side for Flekkefjordprosjektet, samt en blogg hvor måledata for de ulike energikombinasjonene (solfangere/vedovn, og solfangere/kompaktaggregat), målinger av el. forbruk på forbrukerkurser, fukt, inneklime (Temperatur+CO2), utetemperatur, vind og solinnstråling (LUX) fra ulike himmelretninger blir logget og vist.</p> <p>Kunnskapen som utvikles i prosjektet skal sammenstilles og det vil bli gjennomført kurs mot ulike håndverkgrupper.</p>	275 000
Enøkplan AS	Helhetlig oppgradering av Granåsveien borettslag	<p>Prosjektet består av helhetlig oppgradering av Granåsveien BL. Prosjektet skal innhente erfaringer fra tidligere prosjekt, tilstandsvurdere eksisterende bygningsmasse, gjennomføre beboerundersøkelser og beboermøter. På bakgrunn av dette skal det utvikles et konsept for helhetlig oppgradering.</p> <p>Erfaringer i prosjektet og sluttrapporten fra prosjektet vil kunne ha stor overføringsverdi til andre borettslag, sameier, gårdeiere, kommuner og andre boligforvaltere. Prosjektet er et samarbeid mellom Enøkplan, Sintef Byggforsk og ROJO arkitekter, i tillegg til styret i Granåsveien Borettslag.</p>	500 000
EPD-Norge	Bedre miljødata for byggevarer og installasjoner i bygg III	<p>Målet med prosjektet er å fremskaffe flere sikre miljødata og sørge for god internasjonal koordinering av EPD-arbeidet slik at det ikke oppstår handelshindringer for miljøvennlige produkter. I 2014 skal man bl.a.: Utvikle 5 PCR'er for bygningsdeler og revidere eksisterende, harmonisere EPD-program til ECO-Plattform, etablere verifikasjons- og godkjenningsordninger for EPD-generatorer, harmonisere dokumentasjon av scenarioene forbi vugge til port, bruke EPD i konkrete byggeprosjekter - evaluering og tiltak, og avholde frokostmøte.</p>	750 000
Høgskolen i Bergen	Formidlingsaktivitet ved HiB gjennom prosjektet Kompetansesenter for miljøvennlige bygninger	<p>Gjennom prosjektet "Kompetansesenter for miljøvennlige bygninger" skal det arrangeres seminarer og kurs for bransjen og kommuner om energieffektivisering av eksisterende bygg og miljøvennlig materialbruk, samt avholdes workshops med andre utdanningsinstanser for å dele erfaringene med prosjektet. Det skal også utvikles kurs for lærere på vgs bygg og anlegg, og lages en vitenskapelig dokumentar om energieffektivisering til bruk i undervisning og kursing.</p>	500 000
Høgskolen i Bergen	Passivhus Storhilderen, en test- og informasjonsbolig for innovative passivhusløsninger (HiB living lab)	<p>Enebolig i passivhusprosjektet Storhilderen er under bygging, og inneholder flere nye innovative løsninger for redusert energibruk. Eneboligen skal brukes som test- og informasjonsbolig for innovative passivhusløsninger: bruk av strålevarme, bad uten varmekabler men med "varmt" gulv av varmebehandla parkett (termoask) og oppvarming bare med ventilasjonsluft.</p> <p>Boligen er tenkt utleid til studenter som justerer, følger opp og tester ut løsninger for å se hvordan disse fungerer i praksis. Boligen skal også brukes til utstrakt kunnskaps- og informasjonstiltak mot byggebransjen.</p>	200 000

MILJØ OG ENERGI			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Håvard Korsvoll	Bjørvik Miljøhus	<p>På Neset gard i Gaular kommune er det planlagt å bygge et nytt hovedhus på gården. Huset er prosjektert som et pilotprosjekt der målet er å bygge med minst mulig miljøbelastning i byggefasen og få et sluttprodukt som oppfyller kravene til nullutslipp i drift.</p> <p>Det skal foretas en livsløpsanalyse der aktuelle miljøtiltak kan være bruk av lokalt produserte massivtre-elementer, redusert bruk av betong, bruk av pustende og fuktregulerende naturmaterialer innvendig og utvendig, aktivhusprinsipp, bruk av lokale energikilder (fjordvarme, sol og vind-energi). I prosjekteringen skal det benyttes livsløpsanalyser og eksisterende bransjeverktøy.</p> <p>Prosjektet skal formidles via byggeblogg, sosiale media, pressemeldinger, seminar for bransjeaktører, FoU og opplæringsinstitusjoner, omvisninger og inspirasjonsdager på byggeplassen, sluttrapport og deltagelse på seminarer og konferanser.</p>	325 000
Kristiansand kommune	Trekanten og Østre Ringveg 77, Kristiansand	Gjennom to byggeprosjekter (Trekanten og Østre Ringvei 77) skal man utrede muligheten for å øke andelen trebaserte byggesystemer til erstatning for betong og andre materialer. Prosjektet skal bl.a. vurdere økonomi, industrialisering og logistikk ved bruk av tre kontra andre materialer og gjennomføre enkel LCA-analyse.	100 000
Miljømerking i Norge	Bærekraftig materialvalg i kriterier for svanemerket renovering	Målet for prosjektet er å utvikle kriterier for renovering av bygg. Til forskjell fra nybygde hus, må materialene og andre forhold ved de eksisterende byggene også vurderes. Hovedmålet med prosjektet er å oppnå helhetlige miljømessige vurderinger ved materialvalg for renoverte bygg, både for gjenbruk av materialer/konstruksjonsløsninger og ved valg av nye.	500 000
Norske Arkitektes Landsforbund	NALs Prosjektdatabase - Nasjonalt prosjektbibliotek for forbildeprosjekter	Ecobox skal formidle forbilder og de gode eksemplene på en nettside. Prosjektdatabasen binder bransjeaktører, kommuner, kompetansemiljøer, undervisningsaktører, interesse- og brukerorganisasjoner sammen i arbeidet med å samordne og spre erfaring fra mange viktige miljøområder, med særlig vekt på de tre fagområdene universell utforming, bærekraftig byggeskikk og energi/miljø.	700 000
Norske Arkitektes Landsforbund	Streaming av Brød & Miljø frokostmøter	Det gis støtte til streaming av de ni årlige Brød & Miljø frokostmøtene som avholdes av NAL. Møtene er etablert som et høykvalitets gratis kompetansehevingstilbud, og arrangeres i Oslo. Møtene skal nå gjøres nasjonalt tilgjengelige via nett.	90 000
NTNU - ZEB	The Research on Zero Emission Buildings	Det gis støtte til ZEB-senteret hvor hovedmålsettingen er å utvikle produkter og løsninger for eksisterende og nye bygninger, boliger så vel som næringsbygg, som vil lede til markedsgjennombrudd for bygninger med null klimagassutslipp knyttet til produksjon, drift og avhending. NTNU har den faglige ledelsen av ZEB-senteret som består av eksperter innenfor material-, bygnings- og energiteknologi, arkitektur og samfunnsvitenskap, og dekker hele verdikjeden av aktører innenfor den norske byggesektoren.	500 000

MILJØ OG ENERGI			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Omsorgsbygg Oslo KF	Arkitekturkonkurranse Ryen sykehjem	Ryen sykehjem planlegges bygd med ambisjoner på nesten nullenerginivå, med bedre energiytelsen enn angitt i NS3701:2012 (passivhus) og med lokal energiproduksjon knyttet til bygget. Midlene skal gå til gjennomføring av en arkitekturkonkurranse som skal utvikle et sykehjemskonsept med gode kvaliteter ifht energibruk og bokvalitet. Prosjektet skal vurderes som et forbildeprosjekt i Future Built.	550 000
OMT Boligbyggelag	Bærekraftig rehabilitering av høyblokker	OMT BBL ønsker gjennom pilotprosjekt på oppgradering av høyblokka Tøtta II, å belyse utfordringer til arkitekt når målet er rehabilitering til Lavenerginivå, og å formidle erfaringer med bruk av nye løsninger og ny teknologi til den primære målgruppen innen borettslag. I prosjektet blir det bl.a. fokus på å bevare arkitektonisk uttrykk ved tilleggisolering, problemstillinger knyttet til vind og andre problemstillinger forbundet med høyblokker, desentralisert balansert ventilasjon og bruk av gammel søppelsjakt som føringsvei for varmedistribusjon.	500 000
Rollag kommune	Kompetanseløft bærekraftig bolig- og byggkvalitet	Det skal utvikles en seminarrekke der målet er økt kompetanse om bærekraftig byggkvalitet hos både private og offentlige aktører i Rollag kommune. Dette håper man fører til økt nybygg og oppgradering/utbedring av boliger og bygg. Det er planlagt 4 halvdags-seminarer med ekstern profesjonell kompetanse. Også nabokommunene er invitert til å delta på seminarene.	100 000
Segel AS	Nasjonal spredning av forretningsmodeller for rehab av eneboliger - del av IEE prosjektet COHERENO	Prosjektet omfatter Segels medvirkning i Cohereno (et europeisk utviklingsprosjekt med fokus på energieffektiv rehabilitering av eiebustadar). Det skal avholdes regionale workshops i Drammen og Trondheim for å sette fokus på mulighetene og utfordringene ved renovering av eneboliger. Arrangementene følges opp med prosessassistanse for å utvikle forretningsmodeller for interesserte byggaktører, som i dette markedsegmentet hovedsaklig er små og mellomstore bedrifter med små ressurser til systematisk forretningsutvikling.	250 000
Segel AS	Heilskapeleg renovering i Sogn og Fjordane	Som del av et FRAM prosjekt har to grupperinger i Sogndal og Eid utviklet en samarbeidsmodell for renovering av eneboliger. Målet er å finne samarbeidsmodeller for helhetlig renovering av bygg som gir marknadsgjennombrudd for rehabilitering til lavenergi standard. Prosjektet har som mål å jobbe med 4 byggeprosjekt. Midlene skal gå til dypere behovsavklaring, kvalitetssikring av løsningsalternativene, dokumentasjon, prosjektledelse og kunnskapsspredning.	500 000
SINTEF byggforsk	COHERENO Collaboration for housing nZEB renovation	Prosjektet skal initiere og utvikle forretningsmodeller og planer for markedsimplementering av energieffektiv oppgradering av eneboliger. Målet er å legge til rette for at fler ønsker å oppgradere til nær nullenergi. Målgruppen er private huseiere, entreprenører og konsulenter. Prosjektet skal arrangere flere samlinger (business events) og workshop. Cohereno er et EU-prosjekt.	370 000

MILJØ OG ENERGI			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
SINTEF byggforsk	Ettrevaluering av EKSBO-pilotprosjekt Husarveien 26	<p>En enebolig fra 1966 gjennomgikk i 2007/08 en ambisiøs oppgradering, der en del, men ikke alle planlagte tiltak ble gjennomført. Etter huseiers ønske skal det nå gjennomføres en ettrevaluering for å se på hvorfor det ikke er oppnådd like stor reduksjon i energibruk som forventet etter gjennomført oppgradering.</p> <p>En skal foreta målinger på energiforbruk, kartlegge bruksmønster, komme med forslag til videre utbedringer, mm. Prosjektet skal være et bidrag i SEOPP.</p>	210 000
SINTEF byggforskavdeling byggematerialer og konstruksjoner	Kostnader for nye boliger og for oppgradering av boliger til høyere energistandard	Prosjektet skal gi økt kunnskap om kostnadene ved å oppgradere småhus til en energiytelse på nivå med TEK 10 og TEK 15. Energibruken i småhus utgjør ca. 85% av energibruken i boligmassen og dette er derfor et viktig tema. Tidligere rapporter på temaet er omdiskutert og det er et stort behov for økt kunnskap på området. Denne kunnskapen vil være viktig både for boligeiere, bransjeaktører og for offentlige myndigheter	300 000
SINTEF byggforsk, avd. Byggematerialer og konstruksjoner	Overhalla bolig: Rimelig oppgradering av kommunal bolig i samarbeid med videregående skole	<p>Overhalla kommune vil gjennom et pilotprosjekt oppgradere en kommunal bolig. I prosjektet skal det utvikles kursmateriale med hensyn til oppgradering av bolig med fokus på piloten i Overhalla. I tillegg vil to til fire programkommuner ha muligheten til å delta i kursdagene i Overhalla. Kommunene må være i startfasen på sine egne oppgraderingsprosjekt.</p> <p>Prosjektet er inspirert av Blakstad-modellen, og tilskuddet skal også brukes til å avholde kurs for lærere og elever ved vgs i passivhusstandard og uu, kurs i beboermestring i kommunale boliger og til formidling/kommunikasjon.</p>	500 000
SINTEF byggforsk, avdeling byggematerialer og konstruksjoner	Pilotprosjekter for å demonstrere oppgradering av boliger til ambisiøs energistandard med rasjonelle løsninger og god byggeskikk	<p>Prosjektet skal bidra til å øke kvaliteten på og effekten av arbeidet med pilotprosjekter i forskningsprogrammet SEOPP, gjennom å styrke arbeidet med å finne, velge ut, utvikle, følge opp og formidle resultater fra disse.</p> <p>Det planlegges kampanje og kommunikasjonsprogram som skal gi synergi og økt effekt i arbeidet med energioppgradering.</p>	800 000
Snøhetta AS på oppdrag fra Idun Winge	Boligprosjekt med powerhouse-standard og fokus på bærekraft i et større perspektiv	Det er planlagt et bærekraftig prosjekt på 10-15 boenheter med powerhouse-standard. Det skal avholdes en workshop, et mulighetsstudie og et skisseprosjekt som skal gjøre det attraktivt for en profesjonell utbygger å gå inn i prosjektet for å stå for selve utbyggingen.	200 000
Standard Norge	Revisjon av ISO 21930 Miljødeklarasjon av byggeprodukter	Det gi tilskudd til ledelse av det internasjonale arbeidet med revisjon av standarden for miljødeklarasjon av byggevarer - ISO 21930. Arbeidet skal forbedre grunnlaget for sammenlignbarhet av miljødeklarasjonene ved å se på beregningsmetoder og hvordan disse resultatene skal presenteres i en miljødeklarasjon. Prosjektet bringer norske interesser inn i dette arbeidet via Standard Norges speilkomite med tema miljøstandardisering.	100 000

MILJØ OG ENERGI			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Standard Norge	BIM Objektbibliotek 2014-12	<p>Det skal utvikles en norsk standard for objektbiblioteker, understøttelse av automatisk gjenkjenning av objekter og informasjon om objekter i bygningsinformasjonsmodeller, samt understøtte informasjonsbehovet i hele livsløpet for byggverk.</p> <p>Standarden utvikles etter ønske fra BAE-sektoren. BAE-næringen benytter mange ulike biblioteker og programmer, den nye standarden skal utvikle en åpen standard slik at de ulike bibliotekene kan kommunisere med hverandre.</p>	100 000
Steinsvik arkitektkontor AS	Rødhettestien 5, Tromsø	<p>En eksisterende boligblokk skal rehabiliteres, og det skal bygges to nye etasjer slik at antall boenheter økes med 40-50%. Målet er forbildeprosjekt med strategi for rehabilitering av eksisterende bygningsmasse med stor overføringsverdi til norsk, og spesielt nord-norsk klima, og omfatter energidesign og universell utforming/tilgjengelighet innenfor et robust finansieringskonsept. Både nye og eksisterende boenheter skal ha universell utforming og være på passivhusnivå.</p> <p>Energi- og utformingskonseptet skal dokumenteres og gjøres tilgjengelig i et trykket hefte og en interaktiv nettside. Det skal også produseres forelesningsmaterieil. Det er beregnet at ca.50% av Tromsøs boenheter i boligblokk kan ha samme mulighet for oppgradering.</p>	600 000
Uno design og arkitektur AS	Skeiddalen 15 i Bodø - UNO Utviklingsprosjekt	Prosjektet skal skape to bygningsvolumer med nyskapende energiløsninger integrert i arkitekturen og et antall boenheter som gir en bærekraftig økonomi i prosjektene. Prosjektene vil ha minimum passivhusstandard, det skal brukes sol/vind/jordvarme, og ha nullutslipp av CO2 som målsetning.	200 000
Snøball Film AS	Formidling av forbildeprosjekt til allmennheten	<p>Det skal produseres fem informasjonsfilmer som hver tar for seg et forildeprosjekt innen temaene miljø/energi og bærekraftig bolig- og byggkvalitet og skal omhandle temaer som energioppgradering av småhus, bygging av plusshus, o.l. Det skal velges ut fem representative byggeprosjekter fra hele landet.</p> <p>Filmene skal formidles som en web-TV-serie som vises i de store regionsavisene i Norge. Det skal også holdes workshop og kurs i formidling for prosjektlederne for de fem forbildeprosjektene, samt produseres en erfaringsrapport rettet mot andre prosjektledere i bransjen. Husbanken, Enova, Sintef/NTNU, Lavenergiprogrammet og Direktoratet for byggkvalitet til inviteret med i en rådgivende faggruppe for å velge ut aktuelle prosjekter.</p>	500 000

MILJØ OG ENERGI			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Vanylven kommune	Åheimtun - rehabilitering og framtidig bruk	Vanylven kommune skal rehabilitere en institusjons- og trygdebolig med tanke på energieffektivisering og bedre universell utforming. Målet er å komme så nært passivhus som mulig (ikke mulig å nå helt) med bruk av sol, varmepumpe og biobrensel. Bygget skal være helhetlig funksjonelt og universelt utformet, med fokus på materialbruk. To lokale videregående skoler skal involveres i prosjektet. Prosjektet samarbeid med NAL, NTNU og arkitektene Magne Bergseth og Helge Aarset.	500 000
32 prosjekter	SUM energi & miljø:		12 215 000

Innvilgede søknader 2014 - Framtidens byer

FRAMTIDENS BYER			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Bergen kommune, Byrådsavdeling for byutvikling, klima og miljø	Frokostmøte i Framtidens byer i Bergen	<p>Det er planlagt 10 frokostmøter i Bergen som en del av satsingen "Framtidens byer". Temaene for møtene faller innenfor området energieffektivt byggeri og bygging i tre.</p> <p>Frokostmøtene er et samarbeid mellom Bergen kommune, Høgskolen i Bergen, Hordaland fylkeskommune, Fylkesmannens Landbruksavdeling, Bergen Arkitektthøyskole og Husbanken. Til møtene inviteres byggebransjen ved produsenter, arkitekter, aktuelle konsulentmiljøer, studenter og utbyggere. Det hentes inn kompetanse på ulike områder der man ser det er behov for økt kompetanse i fagmiljøet i Bergen.</p>	200 000
Future Built	FutureBuilt - klimavennlig arkitektur og byutvikling	FutureBuilt skal bidra til å realisere 40-50 forbildeprosjekter i Oslo og Drammen, og er en arena for kompetanseutvikling og innovasjon. Formidling, både nasjonalt og internasjonalt, er en sentral del av FutureBuilt. I 2014 er kommunikasjon et viktig satsningsområde. Konferansen FutureBuilt 2014 har innovasjon i arkitektur og byutvikling som tema, der det legges opp til en rekke workshops, frokostmøter og andre formidlingsaktiviteter.	1 400 000
Kristiansand kommune	Formidling av pilotprosjektet Stjernehus borettslag	Det skal produseres et TV-program/videofilm som skal vise hvordan "norges kaldeste borettslag" - en blokk fra 1965 - blir rehabilitert med fokus på energieffektivisering og universell utforming. Målet er oppgradering til lavenergistandard klasse 1. Filmen skal sendes på TV-Agder og brukes til informasjonstiltak i regi av SBBL, Kristiansand kommune og entreprenører. Filmen vil også kunne brukes av ENOVA, Husbanken og Framtidens Byer. Filmen skal gi økt kunnskap og motivasjon for rehabilitering og ENØK-tiltak i borettslag.	150 000
Kristiansand kommune	Bygningsintegrerte solceller i Fremtidens Bydel Bjørndalssletta	Prosjektet skal utvikle ny kunnskap og kompetanse om bruk av solceller i bygg, med spesiell fokus på byggeskikk for bygningsintegrerte løsninger og kunnskapsspredning til byggenæringen og samfunnet. Det skal avholdes 4 workshops der arkitekter/planleggere, bransjen og kommunen er målgruppe, i tillegg til kunnskapsformidling gjennom bransjenettverk, web og forskningsaktører.	500 000
Trondheim kommune	Trebyen Trondheim - forbildeprosjekter	Gjennom Trebyen Trondheim skal 12 forbildeprosjekter følges opp med rådgiving og formidling av prosjektresultater i perioden 2014-15. Kriterier for forbildeprosjekter i Trebyen Trondheim er bl.a. dokumentert lavt energibehov, fortrinnsvis ihht NS 3700:3013, NS 3701:2012 eller lavere.	100 000
5 prosjekter	SUM framtidens byer:		2 350 000

Innvilgede søknader 2014 - Universell utforming

UNIVERSELL UTFORMING			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	Universell utforming og klima i Vinterbyer	<p>Prosjektet skal bygge kompetanse omkring universell utforming og (vinter)klima i nord. Kompetansetilskuddet skal styrke universell utforming og klimadelen i landskapsarkitektur, og skal primært brukes til å arrangere workshoper, ekskursionsjoner og produksjon av klimaveileder, lærerkompendium og en avsluttende trykksak for hvert semester.</p> <p>Prosjektet er et studiekomponent i universell utforming og klima i nord, og blir en integrert del av et nyopprettet mastergradsprogram i landskapsarkitektur i Tromsø. Studiet er et samarbeid mellom AHO og UiT</p>	220 000
Bergen Arkitektthøgskole BAS	Reinventing Damsgårdssundet through shared design tactics	<p>Det skal utvikles en modul som blir en del av bachelor- og masterstudiet ved BAS.</p> <p>Gjennom et pilotprosjekt skal både studenter, samt beboere og næringsliv rundt Damsgårdssundet engasjes i utviklingen av området. Prosjektet skal bygge kompetanse om stedsutvikling med fokus på universell utforming. Det skal gjennomføres kurs om blant annet urbanisme og bærekraftig stedsutvikling.</p>	500 000
Bergen kommune, Utviklingscenter for sykehjem og hjemmetjenester	Velferdsteknologiske løsninger - formidling av kunnskap og videreutvikling	<p>Det skal gjennomføres et prosjekt om anvendelse av velferdsteknologi, bruksområder og hvordan velferdsteknologi kan bidra inn i en områdesatsing for boligpolitikken.</p> <p>Prosjektet bygger på erfaringer fra ByBo-prosjektet "Bjerknes Plass". Det legges opp til en forlengelse og en videreføring av den kunnskapen og de erfaringene som til nå er oppnådd. Målet er å formidle allerede ervervet kunnskap i et bredere perspektiv, med mer systematikk og større tyngde. Relevante samarbeidspartnere og miljøer skal involveres i det videre arbeidet.</p>	300 000
Betonmast Eiendom AS	Smart og trygg bolig for aktive eldre beboere	<p>Betonmast og SINTEF byggforsk skal samarbeide om å utvikle to nye boligkonsept for eldre, ett for det private markedet og relativt godt fungerende eldre, og ett for kommunemarkedet hvor målgruppen er eldre som trenger omfattende hjelp og støtte i hverdagen.</p> <p>Ved å delta i en konkret utviklingsprosess vil forskerne få innsikt i muligheter og barrierer for realisering av allerede eksisterende kunnskap. I begge tilfeller skal det utvikles konsepter som skal fungere som bærekraftige forbildeprosjekter, med gjenbrukbare løsninger som kan selges inn i ulike kommuner og eksisterende bygningsmasse.</p>	400 000
Boligbyggelaget Nord	Myrheim 3 - etterinstallasjon av heis	<p>Målet er å utvikle et rehabiliteringskonsept som kan benyttes som mal for de fleste borettslagene i bydelene Håpet og Kroken i Tromsø, hvor hoveddelen av bygningsmassen består av lavblokker på 3-4 etasjer uten heis. På grunn av demografisk utvikling i området er det nødvendig å gjøre tiltak for å bedre tilgjengeligheten til boenhetene, både for de eldre som kan bo lengre hjemme og for å få barnefamilier til å flytte til området.</p> <p>Boligbyggelaget Nord skal se på konkrete løsninger som legger til rette for energioppgradering som går ut over TEK10, tilgjengeligheten skal økes og bydelen skal fortettes i høyden.</p>	500 000

UNIVERSELL UTFORMING			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Boligprodusentenes landsforbund	Erfaringer med løsninger for trinnfritt inngangsparti i eksisterende boliger	<p>Prosjektet skal kartlegge og evaluere erfaringene med løsninger for trinnfritt inngangsparti i eksisterende boliger ved å kartlegge:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hvilke løsninger er valgt for trinnfritt inngangsparti, - hvilke erfaringer beboerne har med løsningene etter flere års bruk, - hvilke skader og mangler som har oppstått <p>Prosjektet skal gjennomføres av Boligprodusentenes Forening og SINTEF Byggforsk.</p>	400 000
ByBo AS	Bygge velferdsteknologisk nytte for bebiere og tjenesteytere, og styrket bokvalitet op Bjerknes Plass (tilleggsøknad pga hlyere formidlings aktivitet enn forventet)	<p>Prosjektet har fått tilskudd tidligere, og får tilsagn om midler slik at resultatene fra tidligere prosjektperioder kan formidles og drøftes både i Bergensregionen og utenfor.</p> <p>En av aktivitetene går ut på å summerer opp forslag til hva slags (revidert) velferdsteknologisk basispakke som anbefales lagt til grunn ved annen tilsvarende boligutbygging.</p>	350 000
Design Region Bergen	Your Street Bergen under Raff Designuke 2014	<p>Your Street er et internasjonalt konsept som gjøre eksisterende gaterom smartere, sikrere, sunnere og mer bærekraftige ved å benytte seg av gode ideer fra andre deler av verden. Tanken er at gode løsninger i en del av verden kan være overførbare til andre deler av verden.</p> <p>Gjennom prosjektet Your Street Bergen lyses det ut en konkurranse hvor de nominerte bidragene vil stilles ut og vinner kåres under Raff Designuke. Hovedmålet er å skape engasjement og debatt både hos profesjonelle og byens befolkning rundt byutvikling og universell utforming.</p>	200 000
Det norske hageselskap	Boligkurs 2014 - boligplanlegging i by - hvordan skape gode boligområder for alle	<p>Det skal avholdes et 3-dagers kurs i Oslo for å øke kompetansen rundt kvaliteter knyttet til utearealer i boligområder. Det legges vekt på viktigheten av universell utforming, samt bevisstgjøring av effekten grønne omgivelser har på lokalt klima, helse og trivsel. Det fokuseres også på bærekraft og ressursutnyttelse.</p> <p>Målgruppen for kurset er planleggere/byggesaksbehandlere i kommunene, utbyggere/eiendomsutviklere, boligbyggelag, arkitekter og landskapsarkitekter, ingeniører, politikere og andre beslutningstakere.</p>	500 000
ECT AS	Bestillingskompetanse for lys knyttet til universell utforming	Det skal utvikles en veileder/manual for byggherrer, til bruk ved bestilling av lys knyttet til universell utforming. Når opplegget er ferdig utviklet skal det gjennomføres seminarer, og prosjektet skal gi innspill til lysdesignutdanningen.	220 000

UNIVERSELL UTFORMING			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Fredrikstad kommune	eSenior - trygghet og mestring for brukere i bolig og institusjon, et delprosjekt i prosjektet Innovativ Helse- og velferdsteknologi i Fredrikstad og Hvaler	<p>Prosjektet skal prøve ut trygghetsskapende tiltak med bruk av velferdsteknologiske løsninger, tilrettelegging for UU og tjenesteinnovasjon slik at eldre kan bo hjemme lenger.</p> <p>En modell med tverrfaglige team skal kartlegge brukers behov og mål ut fra en verktøykasse med standardiserte nasjonalt anbefalte kartleggingsverktøy, samt følge opp og evaluere tiltak.</p>	400 000
Geir Lærum og Margrete Passchier	Enebolig med funksjonskrav og utforming tilpasset 60+	<p>Byggherrene ønsker å skape en bolig med optimale forutsetninger for å klare seg selvstendig lengst mulig, tross økende alder og sannsynligvis avtagende funksjonsevne.</p> <p>I samarbeid med arkitekt planlegges en bolig med fokus på universell utforming, orienterings- og bevegelseshemming samt gode miljø- og energivalg. Boligen skal også være klar for evt. installering av velferdsteknologi. Prosjektet skal formidles til arkitekter, håndverkere og som et element i et Bolystprosjekt.</p>	100 000
Hjelmeland kommune	Delfinansiering av Videreføringsprosjekt: "Velferdsteknologisk Plattformbruk i Lyse-land"	<p>Prosjektet skal belyse hvordan små kommuner i fellesskap kan dra nytte av en velferdsteknologisk plattform, og er en videreføring av et prosjekt som fikk kompetansemidler i 2013.</p> <p>Det er allerede opprettet en demonstrasjonsbolig på Tau, og prosjektet skal videreføre løsningssamarbeidet og formidlingsplattformen som er etablert her. Det er også søkt om regionale midler for å spre prosjektet til andre kommuner i regionen (Sauda og Suldal).</p>	250 000
Høgskolen i Bergen, Teknologi i helse og omsorgsprosjekt	Viderutvikling og flytting av Omsorgsteknologilaboratoriet	Høgskolen i Bergen skal flytte til sommeren 2014. Også omsorgsteknologilaboratoriet skal flytte, og det gis tilskudd til oppbygging av et nytt og forbedret laboratorium i nye lokaler.	400 000
Lindås kommune	Lindåsprosjektet - omsorgsteknologi i Lindås kommune	<p>Prosjektet skal kartlegge effekter og erfaringer hos beboere, pårørende og helsepersonell i forbindelse med instalasjon av omsorgsteknologi i boliger. Kompetansen blant helsepersonell i Lindås kommune skal heves, og kunnskap skal formidles via kurs, nettsider, media, brukergrupper, etc.</p> <p>Det er ventet at prosjektet skal gi økt kunnskap om bruk av omsorgsteknologi, og hvilke effekter dette har for organisering, samt for brukere og pårørende. Prosjektet er et samarbeid mellom HIB, USHT, Tunstall/Vakt og alarm AS og Lindås kommune.</p>	650 000
Lyskultur	Pilot og forbilledatabase utformet etter UU regler for it-løsninger, til inspirasjon og bestillerkompetanse for områdeløft, UU og belyningsplaner	<p>Man skal planlegge, produsere og promotere en database med gode forbilder innenfor UU og belysning. Gjennom synligjøring av pilot- og forbildeprosjekter ønsker man økt fokus på belyningsplaner som bedrer bl.a. tilgjengelighet, universell utforming og miljøvennlig lysbruk.</p> <p>Databasen skal formidles via alle mediekanaler, frokostmøter, seminarer, Lyskulturs nettverk, etc. Målgruppen for prosjektet er Lyskulturs medlemmer, byggebransjen, planleggere og alle som er interessert i å vite mer om lys og belysning.</p>	575 000

UNIVERSELL UTOFRMING			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
NIBR	Veileder/håndbok: Hvordan bo bra i alderdommen	Det skal lages en håndbok/veileder med eksempler på hvordan beboere selv kan iverksette gode tiltak i egen bolig slik at de kan bo lenger lengst mulig. Det skal etableres en referansegruppe der bl.a. kommuner, KS, NAV, organisasjoner, brukere, etc. er representert.	250 000
Norges Blindforbund	Veiledning for tillitsvalgte og ansatte i fylkene	<p>Prosjektet består av tre deler:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Veiledning for tillitsvalgte og ansatte i fylkene 2) Utforming av veiledningsmaterieill 3) Tilrettelagt trykking i vanlig skrift, punkt og på lyd <p>Blindeforbundets tillitsvalgte og ansatte deltar som brukerrepresentanter ved utvikling av private og offentlige prosjekter. Veiledningen skal sikre at representantene har grunnleggende kjennskap til tilgjengelige løsninger og aktuelle lover og forskrifter.</p>	340 000
Norges Blindforbund	Hefte om uteområder, hefte om lederlinjer, brukertestpanel	Det skal utformes brosjyerer med informasjon om ledelinjer og universell utforming av uteområder, til bruk i Blindeforbundets arbeid med å spre kunnskap om dette i almenheten og mot bransjen. Synshemmede skal involveres i et brukertestpanel for å kvalitetssikre at dagens retningslinjer, anbefalinger og tilgjengelige løsninger er gode nok.	400 000
Norsk Designråd	Innovating with people - the business of Inclusive Design, revidert utgave	Boken "Innovating with People" fra 2010 skal revideres. Bokens skal synliggjøre universell utforming som strategi for nyskaping i bygg, bolig og uteområder, og gi økt innsik i brukerinvolvering i utviklingsprosesser i næringa. Boken brukes av virksomheter i privat og offentlig sektor, og som pensum på universiteter og høyskoler verden over.	350 000
Norske Arkitekters Landsforbund	Kursvirksomhet i regi av Norske Arkitekters Landsforbund	Gjennom kursvirksomhet skal man heve kompetansen innenfor områdene universell utforming og boligkvalitet og problematikk rundt eksisterende bygninger. Det skal arrangeres fire kurs som bl.a. omfatter universell utforming og bokkvalitet, hvordan vi kan bo lenger hjemme i egen bolig, samt rehabilitering av bygg.	125 000
Omsorgsbygg Oslo KF	Baderom i omsorgsboliger	<p>Erfaringsmessig er utforming av baderom en stor utfordring ved utvikling og bygging av omsorgsboliger. Et forprosjekt skal gjennomføre en systematisk studie av tilgjengelige produkter internasjonalt, gjennom et omfattende litteraturstudium og gransking av forskningsrapporter. Målet er å finne nye løsninger som bidrar til at man kan bygge mindre bad som tilfredsstillende alle brukerkrav, uten at kvaliteten forringes.</p> <p>Basert på forprosjektet skal det designes et utvalg bad som testes ut av funksjonshemmede hos Norsk forskningslaboratorium for universell utforming ved Høgskolen i Gjøvik.</p>	150 000
Oppegård kommune	Etterinstallering av trappeheis i eldre blokkbebyggelse i Oppegård	<p>Etterinstallering av heis i den eldre blokkbebyggelsen i Oppegård er utfordrende fordi de fleste blokkene har trapperom midt i bygget, uten noen korridor til yttervegg. Prosjektet skal samle og dele kompetanse om hvordan man kan ettermontere heis/løfteplattform i denne typen trappehus der det i utgangspunktet er vanskelig å installere dette pga trange trappeløp/brannsikkerhet/byggeforskrifter. Slik ønsker man å øke tilgjengeligheten i boligblokkene i Oppegård kommune.</p> <p>Prosjektet retter seg mot borettslag og sameier i Oppegård kommune, men det er ønskelig å dele kompetansen om utfordringene i Oppegård, hvilke produkter og løsninger kan leveres og hvilke løsninger kan brukes for å ivareta brannsikkerhet og tilgjengelighet.</p>	250 000

UNIVERSELL UTFORMING			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Røyken kommune	Lys i Slemmestad	Røyken kommune skal lyse ut en konkurranse med tre prekvalifiserte team som skal lage en universelt utformet lysplan for sentrumsområdet i Slemmestad. Slemmestad står foran en stor utvikling, og det er viktig å utvikle ny kunnskap og nye løsninger for lys og universell utforming.	250 000
Standard Norge	Ledelse og sekretariat for ISO/TC 59 Buildings and civil engineering works (2014-01)	Prosjektet skal drive og videreutvikle prosjektene som ligger innenfor ISO/TC 59s ansvarsområde. Norge har ansvaret for komiteen ved å ha både ledelse og sekretariat.	100 000
Standard Norge	"NS 3931 Elektrotekniske installasjoner i boliger (2014-11)"	NS 3931 Elektrotekniske installasjoner i boliger skal revideres, for å oppnå et omfang av installasjoner som sikrer livsløpsstandard i boliger. Revisjonen skal også ivareta nye og oppjusterte krav til universell utforming.	50 000
Standard Norge	Murkonstruksjoner og murarbeider (2014-20)	Prosjektet skal sørge for at norske standarder innen murkonstruksjoner og murarbeider er oppdaterte, kjente og tilrettelagte for bruk av myndighetene og bransjen. Prosjektet ser bl.a. på bruk av flis i bygg i Norge, og hvordan disse kan brukes som ledelinjer, oppmerksomhetsfelt, sklisikring, faremerking mm.	50 000
Standard Norge	Universell utforming av byggverk, revisjon av NS 11001-serien (2014-19)	NS 11001 del 1 universell utforming av byggverk - del 1: arbeids- og publikumsbygninger, og del 2: boliger, skal revideres da det er utviklet mer og ny kunnskap på fagområdet siden standarden ble publisert i 2009.	150 000
Standard Norge	Velferdsteknologi	Gjennom programmet Omsorg 2020 i regi av Helsedirektoratet forberedes nå den første brede tilrettelegging for å ta i bruk trygghetspakker mv. i kommuner og regioner. Prosjektet skal kartlegge hvilke standarder man har behov for i nye boligprosjekter, og som det er behov for i eksisterende boligmasse, for å få "boliger på nett".	400 000
Standard Norge	Universell utforming av vernede bygninger (2014-21)	Prosjektet skal utvikle standard eller veiledning for universell utforming av vernede bygninger og tiliggende uteområder. Det eksisterer allerede en forbildesamling på hvordan dette kan gjøres (Riksantikvaren 2010). Ved å utvikle klare kriterier for universell utforming, ønsker man å bidra til at dette blir en selvsagt del av prosjekteringen ved oppgradering av vernede bygninger.	100 000
Stiftelsen Bergen Arkitekthøgskole	Gerontopia: Retirement Utopias of the Young-Old	Midlene skal delfinansiere skiving, trykking og publisering av en bok om unge eldre og deres boønsker og behov. I boka skal ulike konsept drøftes og belyses på bakgrunn av feltarbeid og casestudier i flere land.	135 000
Universell utforming AS	uu.norge.rundt	Prosjektet skal utvikle en skisse for et nasjonalt program for kompetanseutvikling som baserer seg på lokal erfaringsutveksling mellom brukere, driftspersonell og aktører i byggebransjen. Kompetanseprogrammet er ment å være et viktig bidrag i arbeidet med å stimulere til å utvikle gode universelt utformede løsninger. uu.norge.rundt skal finne gode eksempler, synliggjøre dem gjennom befarings og eksempelsamling og bruke dem i læring.	300 000
Vadsø kommune eiendomsselskap KF	Kompetanseheving ang synshemming i nordområder	Prosjektet skal øke kommunens kompetanse på tilgjengelighet, spesielt ift. lysforhold i nordområdene, der lite lys og svake kontraster i snø gir spesielle lokale utfordringer. Prosjektet skal dra nytte av allerede igangsatte byggeprosjekter i kommunen, der det er fokus på tilgjengelighet ifht svaksynte (allerede tilrettelagt barnehage, samt barneskole som er under utarbeidelse)	310 000

UNIVERSELL UTOFRMING			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
NIBR Norsk institutt for by-og regionsforskning	Nye standarder i gamle bygg - utfordringer og løsningsmodeller ved tilpasning av eldre, verneverdig bebyggelse til nye miljø- og tilgjengelighetskrav	Både forvaltning/kommunale myndigheter og private eiere møter utfordringer når verneverdige bygninger skal oppdateres for å møte krav til tilgjengelighet og miljø. Prosjektet skal komme frem til gode modeller og strategier for å utvikle en bærekraftig bolig- og byggkvalitet i henhold til nye krav til miljø og tilgjengelighet og innenfor vernekravene. Prosjektet skal resultere i en rapport som viser hvordan gode strategier, løsninger og modeller kan forene disse ulike kvalitetskravene på en god måte.	200 000
SINTEF byggforsk	Bedre brukskvalitet i boliger etter TEK10?	Prosjektet skal analysere hvordan TEK10 har påvirket brukskvaliteten i boliger. Det skal foretas litteraturgjennomgang, casestudie, følgeforskning og formidling.	500 000
35 prosjekter	SUM universell utforming:		10 375 000

Innvilgede søknader 2014- Bærekraftig byggeskikk

BÆREKRAFTIG BYGGESKIKK			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Arkitektfirma Helen & Hard AS	Vindmøllebakken bærekraftig bofellesskap	Et pilotprosjekt som utforsker en arkitektur og byggeskikk som er premissgivende for bærekraftige og kvalitetsrike boliger, skal realiseres. Prosjektet ser på hvordan kollektive boformer kan bidra til å spare ressurser i produksjon, drift og bruk av boligene. Gjennom deling av arealer, funksjoner, utstyr og tjenester kan fellesskapet utløse og støtte nye vaner hos hverandre. Prosjektet er forankret i en teoretisk forstudie "Gaining by Sharing".	260 000
Drammen kommune	Drammenskonferansen 2014	Drammenskonferansen skal bidra til kompetanseutvikling innen kunnskapsbasert, innovativ og helhetlig by- steds- og bomiljøutvikling i Norge. Konferansen skal ta opp temaer knyttet til helhetlig tilnærming til utvikling av byer og tettsteder som gode rammer for bo- arbeids- og livsmiljø. Tema i 2014 er "Transformasjon av sentrums randsoner". Samarbeidsparter er NMBU, Drammen kommune, Husbanken og Insam.	150 000
Engeslandstunet SA	Engeslandstunet	Det gis midler til et stedsutviklingsprosjekt som satser på å vitalisere bygda i Birkenes kommune gjennom miljøvennlig byggeskikk. Det planlegges bygging av et miljøvennlig aktivitetshus i Engesland i Birkeland kommune. Bygget skal inneholde butikk, bibliotek, cafe og møterom, og gjøre det mer attraktivt å bo i Engesland. Prosjektet Engeslandstunet er valgt som pilotprosjekt for Framtidens bygder og er godt forankret mellom Aust-Agder fylkeskommune, Birkenes kommune og en lokal interessegruppe.	50 000
Finnmark fylkeskommune	Gjenreist historie i nye planer	Finnmark fylkeskommune har inngått et plansamarbeid med Fylkesmannen i Finnmark, Vardø kommune og Nordkapp kommune med sikte på å revidere sentrumsplanen til Nordkapp kommune og utvikle kulturminneplan for Vardø by. Prosjektet skal utvikle og utveksle kunnskap om gjenreisningsbebyggelse og historiske bygg, dette vil komme nytte i arbeidet med de nye planene. Det skal blant annet holdes en felles konferanse.	350 000
Hurdal kommune	Hurdal sentrumsplan - en bærekraftig urban landsby	Hurdal kommune skal utvikle en ny sentrumsplan, der man ønsker at sentrumsplanen skal bli et internasjonalt pilotprosjekt og skape en modell for bærekraftig stedsutvikling. Kommunen vil identifisere og prioritere metoder og løsninger som fremmer en bærekraftig og miljømessig holdbar utvikling. Det er planlagt medvirkningsprosesser, analysearbeid, idedugnad, studietur og seminar, hvor utvikling av sentrum går hånd i hånd med en næringsutvikling, med langsiktig mål om økt bosetting og sysselsetting.	250 000
Norske Arkitekters Landsforbund	Arkitektfaglig kompetanse til kommunene	Det skal utvikles og arrangeres kurs og seminarer for å styrke arkitektfaglig kompetanse i kommunene gjennom formidling av kunnskap om bl.a. arkitektur, byggeskikk, bokvalitet, estetikk, byggesaksbehandling, reguleringsplaner og planstrategier. Intensjonen er å skape bærekraftig, mangfoldige, varierte og vakre omgivelser gjennom økt kompetanse i kommunale instanser. Kursene/seminarene vil tilpasses kommunenes behov og spesielle utfordringer, og informasjon og veiledning i bruk av Byggeskikknøkkel vil være et sentralt element.	200 000

BÆREKRAFTIG BYGGESKIKK			
Søker	Tittel	Beskrivelse	Tilskudd
Ola Roald AS Arkitektur	TUN+ LOMELDE	Det skal utvikles en prototype for bærekraftig og moderne bolig i massivtre. Prototypen vil vise samspillet mellom treets egenskaper og ventilasjon og energiforbruk. Prosjektet baserer seg på lokalproduserte materialer og lowtech løsninger. Når prototypen er oppe skal det foretas etterprøvinger og målinger. Prototypen er en del av TUN+ Lomelde hvor det skal bygges 15-20 boliger. Tilskuddet skal bidra til innhenting av kunnskap, konseptutvikling, dokumentasjon og formidling i form av seminar, forelesninger og web.	400 000
Perfekt arkitekt (Hogne Øye Sætre)	Bærekraftig fortetting av Oslo indre by	<p>En forstudie skal ta for seg et utvalg karakteristiske mindre innfyltomter og utvikle prototyper på prosjekter som kan fylle tomrommene. Tanken er å bruke tomrommene til utvidelse av eksisterende boliger, insatltering av heis og oppføring av selvstendige bærekraftige trehus som i tillegg etterisolerer dagens dårlig isolerte bygårder.</p> <p>Det er også et mål å utarbeide et byggesystem som bidrar til å minimere mengden avfall og materialer, bl.a. ved å ta i bruk eksisterende bygningsmasse som bærekonstruksjon. Prosjektet er i dialog med FutureBuilt.</p>	200 000
Rodeo arkitekter AS	Pilotprosjekt del 2 - prosjektering for klimatilpasset arkitektur	Del 2 av et pilotprosjekt med å følge alle faser av et boligprosjekt på Bolsøya utenfor Molde. Prosjektets skal studere ulike tiltak, virkemidler og strategier for hvordan bygg kan prosjekteres og bygges klimatilpasset, dvs værbestandig med særlig fokus på høyisolerte konstruksjoner. Man skal kartlegge/registrere tradisjonelle tiltak innefor klimarobust byggeskikk, analysere dagens løsninger, og utvikle nye arkitektoniske og tekniske løsninger for klimatilpasset og holdbar bygging.	200 000
Kjøpmannsgt 11 AS	Pilot Brygge 11	<p>Bryggens eier har sammen med arkitektene Brendeland & Kristoffersen ønske om å utvikle et pilotprosjekt vedr. ny bruk av bryggen, som i dag står tom pga vannskade. Prosjektet er med i fremtidens bygg og passer godt inn i kommunens forestående DIVE-analysearbeid som bla. skal vise handlingsrom innen rammene for kulturminnevern.</p> <p>Bryggeeieren får kommunen som fasilitator og koordinator i et større samarbeid, bl.a. gjennom Trondheim kommunes plansatsning ""En Blå Tråd"" som skal bla. bidra til å finne nye innfallsvinkler og samarbeidsmåter, bygge bro mellom fortid og nåtid, og, skape mer liv mellom husene, styrke midtbyen og Trondheim som kunnskapsby.</p> <p>Piloten skal vise ny bruk av kaldhus på en innovativ og bærekraftig måte. Et viktig mål er å finne nye løsninger som ivaretar energi og miljø, universell utforming, lys og lyd.</p>	300 000
10 prosjekter	SUM bærekraftig byggeskikk:		2 360 000

I 2014 er det totalt vært gitt kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet til:

82 prosjekter

27 300 000